

Autarkeia Nieuwsbrief

Oktober 2016

Najaarsactiviteit: De slimheid van dieren en de manier waarop filosofen en wetenschappers daar mee omgaan. Door Esteban Rivas

Datum:

Zaterdag 29 oktober 2016.

Programma:

Inloop: 14:00-14:15 uur met thee/koffie

Spreker: 14:15-15:15 uur (inclusief korte pauze)

Discussie: 15.15-16.00 uur

Aansluitend doen we een drankje bij [Café Hofman](#) (Janskerkhof 17 A, Utrecht).

Locatie:

De eetkamer zit in het complex van de Universiteitsbibliotheek Utrecht Centrum. Wanneer u de bibliotheek binnenstapt gaat u tegenover de receptie naar links, als u rechtdoor loopt komt u vanzelf in de eetzaal.

Toegang:

Leden gratis, niet-leden € 5,-.

Gelieve van tevoren te betalen, dat kan op IBAN NL37 INGB 0002294471 t.n.v. Autarkeia te Utrecht.

Lidmaatschap van Autarkeia kost 10€, voor wie lid wil worden zullen inschrijfformulieren aanwezig zijn.

Aanmelden:

Per email, door te mailen naar: efderegt@gmail.com. Doe dit alstublieft tijdig.

Colophon

Society for UU Alumni Philosophy of the University of Utrecht 'Autarkeia'.

Active since 1994, formally established December 12th 1996, KvK 40483493

Fee: € 10,- annually, account number: NL37 INGB 0002 2944 71, t.n.v. Autarkeia, Steve Bikostraat 262, 3573 BG Utrecht

Board Members

- Chair:
Chris Stapper – 0636154797 – chrisdstapper@gmail.com
- Treasurer and Secretary:
Lies de Regt - 0302 716 953 - efderegt@gmail.com
- John Reijnders - 0620 708 199 - rebros@hetnet.nl
- Bernard Verlaan - 0650 506 654 bjernv@dds.nl
-
- 1 vacancy

Online:

Website:

<http://autarkeia.wp.hum.uu.nl/>

Linkedin Autarkeia:

www.linkedin.com/groups?gid=4379592&trk=hb_side_g

Linkedin Alumni UU

www.linkedin.com/groups?gid=53449&trk=hb_side

Inleiding

Het filosofische denken over en de wetenschappelijke studie naar de intelligentie of cognitie van andere dieren dan mensen heeft een onstuimige geschiedenis gehad en is nog steeds in roerige beweging. Zo waren Aristoteles en Descartes van mening dat dieren geen rationaliteit bezaten en geen enkele vorm van denken konden bezigen. Pas met de evolutietheorie van Charles Darwin is dat beeld gekanteld en kwam er weer openheid in filosofie en wetenschap voor de mogelijkheid van intelligentie bij dieren. Onder invloed van het behaviorisme duurde het echter tot de jaren '60 van de vorige eeuw (de periode die de 'cognitieve revolutie' wordt genoemd) tot onderzoek naar de intelligentie van dieren echt goed in de belangstelling kwam. De focus lag eerst op de grote mensapen, maar in de laatste decennia zien we het onderzoek enorm toenemen, met verrassende resultaten over bijvoorbeeld de slimheid van honden en zelfs van vogels zoals de kraaiachtigen. En dan zijn de meeste dieren nog helemaal niet onderzocht wat betreft hun intelligentie. De spreker zal een inleiding geven in deze geschiedenis en een overzicht geven van de belangrijkste wetenschappelijke ontdekkingen over de intelligentie van andere dieren dan mensen. Ook zal hij ingaan op achterliggende filosofische vooroordelen en methodologische discussies die het onderzoek hebben bemoeilijkt. Zo is het voor menig filosoof en wetenschapper moeilijk om het idee los te laten dat de mens op eenzame hoogte verkeert als het allerslimste dier. En blijken sommigen zelfs moeite te hebben om de mens als dier te zien en niet als een uniek wezen dat tegenover 'de dieren' staat. En wat blijft er eigenlijk over van de menselijke uniciteit, waarin verschillen wij als dier van andere dieren? De nieuwe ontdekkingen over de intelligentie van dieren zijn ook van invloed op onze ethiek ten opzichte van andere dieren. Zo zijn er projecten opgezet om die dieren die qua intelligentie het dichtst bij de mens staan (zoals mensapen, dolfijnen en olifanten) dezelfde rechten te geven als menselijke dieren. Maar is dat wel de juiste benadering? Zijn we dan niet alsnog bezig alle dieren langs de menselijke meetlat te leggen? En in hoeverre is intelligentie wel een moreel relevant vermogen?

Vorige bijeenkomst: Lezing door Ingrid Robeyns

Korte impressie (John Reijnders) van de Autarkeia-lezing door mevrouw prof. dr. Ingrid A.M. Robeyns

In het verlengde van de financiële en/of bancaire crisis, voor welke door menigeen wordt verwezen naar het faillissement in 2008 van de Amerikaanse investeringsbank Lehman Brothers, zijn vele analyses en commentaren tot en met Piketty's *Le Capital au XXIe siècle* (2013) gepubliceerd over het neoliberale kapitalistische stelsel en hoe men met instandhouding van het systeem de excessen via nationale en internationale / EU-wetgeving kan voorkomen. Volgens sommigen ligt er niet zozeer een systeemfout hieraan ten grondslag, maar is er sprake van een anthropologische constante, de menselijke 'greedyness', op geweldige wijze verwoord door de Nederlandse arts, filosoof (Sir) Bernard Mandeville (Rotterdam 1670- Hackney 1733), wiens kort samengevatte moraal luidde:

*'Hou toch op met klagen. Alleen dwazen trachten
Van een grote korf een eerlijke korf te maken.
De geriefelijkheden van de wereld willen genieten,
In de oorlog roemrijk zijn en toch in gemak leven,
Zonder grote ondeugden, is een ijdele
UTOPIE, gezeteld in de hersenen.. '.*

Een en ander is de levensles in het gedicht 'De morrende korf, of eerlijk geworden schurken', welk gedicht het uitgangspunt is geworden van diens beroemde, in 1705 in Engeland voor het eerst uitgegeven *The Fable of the Bees or Private Vices, Publick benefits*.

Voor de Autarkeia-bijeenkomst van 12 mei eerder dit jaar in de Sweelinckzaal van de Universiteitsbibliotheek was prof. dr. Ingrid A.M. Robeyns, econoom en filosoof, sinds maart 2014 hoogleraar aan het Departement Filosofie en Religiewetenschap, met als leeropdracht Ethics of Institutions, in de gelegenheid om de Autarkeia-leden, die voor

deze bijeenkomst in grote getale waren opgekomen, op een zeer geanimeerde wijze mee te nemen met en te betrekken bij het discours over 'Having too much'.

Prof. Dr. Ingrid A.M. Robeyns

Zij gaf aan hierbij haar recente artikel over dit onderwerp, downloadbaar via [deze link](#), te zullen volgen. Het discours handelt over de door vele mensen gedeelde intuïtie dat er een bovengrens aan rijkdom zou moeten zijn. Vragen die daarbij aan de orde zijn, zijn onder andere 'Zijn er goede redenen om deze 'limitarische' positie te onderschrijven?', 'Hoe kan die positie gerechtvaardigd worden?' En 'Welke zijn de tegenwerpingen tegen de idee dat er een bovengrens aan rijkdom zou moeten zijn?'.

De limitarische opvatting gaat uit van het gezichtspunt 'that it is morally objectionable to be rich'. De limitarische opvatting ofwel het limitarianisme is een opvatting, die gebaseerd is op 'distributive justice'. Merkwaardig is dat vele theorievorming heeft plaatsgevonden over het armoedeprobleem en dat er daarentegen weinig conceptualisaties zijn gemaakt van het begrip 'rijkdom': 'there is a great deal of literature about theories of justice in relation to inequality in general'. Voor de diverse interessante pro- en contra-argumenten voor deze benadering van het vraagstuk 'Having too much' verwijzen wij graag naar het downloadbare artikel.

De voorzitter dankte mevrouw Robeyns voor haar levendige voordracht over dit onderwerp en de aanwezige leden, waaronder ook een aantal oud-bestuursleden van Autarkeia, voor hun bijdrage aan het debat.

Na afloop ging het debat met mevrouw Robeyns geanimeerd voort op een nabij gelegen terras.

Zie ook voor een kort verslag van een [vergelijkbare voordracht](#) van Robeyns aan de Stanford University.

Mededeling van het bestuur : nieuw kandidaatsbestuurslid

Met genoegen kondigen we aan dat Robin de Bruijn zich kandidaat heeft gesteld om bestuurslid van Autarkeia te worden. Evenals de vorige bijeenkomst zal dit kort besproken worden alvorens we met de lezing van dhr. Rivas beginnen.

Abstract van bachelorscriptie Peter van Belkom

“Er bestaat geen onderzoeksconsensus over de aard van de filosofische bijdragen uit de vroege Duitse romantiek. Aan de ene kant wordt deze periode bijvoorbeeld als een tijdperk van ‘het gevoel’ weergegeven, aan de andere kant zijn er ook interpreten die wijzen op het rationele karakter van de vroege Duitse romantiek. In deze scriptie zal ik het oeuvre van Georg Friedrich Philipp Freiherr von Hardenberg (pseudoniem: Novalis, (1772-1801)) analyseren aan de hand van het voor Novalis zeer centraal staande begrip Bildung. Dit concept verzet zich tegen een indeling langs de lijnen van de gangbare interpretaties en leent zich wegens deze reden voor een meer inclusieve lezing van Novalis’ werken. In het begrip Bildung verschijnt de mens als een dynamisch en strevend wezen dat in de gemeenschap en in wisselwerking met de natuur tot een gelijkwichtige ontplooiing van ál haar faculteiten komt. “

● *N.a.v. de ALV van 28 november 2015*

Nieuwe voorzitter: Chris Stapper..

● *Jubileumactiviteiten – 20 jaar Autarkeia*

Het bestuur voorziet in het najaar van 2016 een drietal activiteiten:

1. Bovengenoemde lezing van Esteban Rivas;
2. De ontwikkeling van een startpagina Wijsbegeerte voor alumni en studenten (en departementsmedewerkers wijsbegeerte). Deze webpagina zal opgenomen worden op de Autarkeia-website. Heeft u zelf wijsbegeerte websites die u geregeld raadpleegt en nog niet genoemd zijn in het document [Startpagina wijsbegeerte](#) (concept) op de website van Autarkeia? Geef dan s.v.p. de linkadressen door aan bjemv@dds.nl. en chrisdstapper@gmail.com.
3. Het bezoek aan een FUF borrel, waarschijnlijk op woensdag 12 oktober.

● *Autarkeia zoekt een bestuurslid*

Het bestuur van Autarkeia zoekt nog een bestuurslid. De voorkeur blijft uitgaan naar iemand met:

- een verleden als bestuurslid;
- ervaring als secretaris en/of penningmeester van een stichting of vereniging;
- een directe band met het departement.

● *Nieuws van het departement*

- Een nieuwe hoogleraar Theoretische wijsbegeerte: [Daniel Cohnitz](#)

Quo Vadis: Robin de Bruijn

Robin: vierentwintig jaar oud, geboren in Gouda en woonachtig in Utrecht – samen met Yaël. Zes jaar geleden ben ik begonnen aan de studie Wijsbegeerte aan de UU en vorig jaar heb ik de Research Master Philosophy afgerond.

Na mijn studie ben ik gestart met het managementtraineeship bij de Nederlandse Spoorwegen. In mijn functie, regisseur van het landelijk besturingscentrum, stuur ik een groep mensen aan die de treindienst, het rijdend personeel en het materieel van de NS bijsturen. Werken bij de NS betekent ook regelmatig appjes krijgen van vrienden met de vraag waarom hun trein nu weer niet rijdt?!

In mijn werk en privéleven heb ik op verschillende manieren profijt van mijn filosofiestudie, maar het afgelopen jaar is het niet vaak gelukt actief te filosoferen. Ik zie Autarkeia als een mooie kans om daar verandering in te brengen.

Ik ben echter niet alleen lid geworden van Autarkeia om verbonden te blijven met de filosofie, maar ook juist om verbonden te blijven met de andere alumni, het departement en de studenten. Bovendien wil ik niet alleen wat halen bij Autarkeia, maar ook wat brengen: daarom ben ik het afgelopen half jaar een aantal keer aangesloten bij het bestuur. Ik wil me inzetten voor een toegankelijk Autarkeia met leden van alle leeftijden en met een mooie diversiteit in wat leden ‘naast de filosofie’ doen.

Afsluitend

Als bestuur kijken wij er naar uit jullie allemaal te begroeten op zaterdag 29 oktober. Graag tot dan!